

25 ta' Novembru, 1957.

Imħallfin: —

Is-S.T.O. Sir L. A. Camilleri, Kt., LL.D., President;
Onor. Dr A. J. Montanaro Gauci, C.B.E., K.M., LL.D.;
Onor. Dr W. Harding, K.M., B.Litt., LL.D.

Kaptan Ronald C. Smith *ne. versus* Gio Maria Camilleri

Haddiema tal-Port — Zbark ta' Merkanzija — “Waiting Time” — Gwardjani — “Port Labourers Regulations, 1950”, art. 35 — “Port Work Joint Council” — Notifikazzjoni tal-Gvern nru. 131 tal-1950

Id-destinatarju ta' merkanzija li jittarda jippreżenta ruħu biex jirtiraha meta jasal il-bastiment li fuqu tiġi minn barra, hu obligat jirrifondi lill-aġent tal-vapur il-kumpens barrani li l-aġent ikun ħallus lill-ħaddiema tal-port għall-“waiting time” u lir-“revenue guards” li jkunu ġew adoperati biex jindukraw il-merkanzija li tkun tnizzlet mim fuq il-vapur u nżammet fuq il-braken sakemm id-destinatarju jkun ġie biex jirtiraha; u mhix attendibbli l-allegazzjoni tad-destinatarju fis-sens li hu obligat iħallas biss id-drittijiet tal-magazzinagg u għall-attendenza tal-gwardjani, jekk il-merkanzija kienet ta' natura tali li kellha tibqa' fuq il-braken u ma setgħetx tiġi magazzinata jew tit-qiegħed f'xi post ieħor sakemm tiġi rtirata.

Dan hu konformi għar-regolamenti magħmula mill-"Port Joint Work Council" imwaqqaf bis-saħħa tal-"Port Workers Regulations, 1950", magħmulin mill-Eċċellenza Tiegħu l-Gvernatur, bl-approvazzjoni tal-Ministru.

Il-Qorti: — Rat l-att ta' citazzjoni quddiem il-Qorti tal-Kummerċ, li bih l-attur, wara li ppremetta illi fuq il-bastiment "Trentino", li daħal fil-port tal-Belt Valletta fl-24 ta' Awissu, 1952, u li tiegħu huwa aġent, kien hemm tliet kaxxi ta' esplożivi għall-konvenut; u li, non ostante li dan ġie nformat illi l-merkanzija kienet sejra tasal, huwa ppreżenta ruħu biex jirtiraha tardivament, u minhabba f'hekk huwa (l-attur) kellu jhallas kumpens lill-"port labourers" għall-"waiting time" u lill-"revenue guards" kif jirriżulta fit-trattazzjoni tal-kawża, u mill-ammont imħallas il-konvenut għandu jhallas £28.19.0, jew somom oħra verjuri, in rifiżjoni ta' l-ammont imħallas għalih, anki jekk hemm bżonn in linea ta' danni; u li l-konvenut irrifjuta li jhallas; talab illi l-istess konvenut jiġi kundannat iħallas lilu l-imsemmija somma ta' £28.19.0, jew somma oħra verjuri, akbar jew iżgħar, bħala rifiżjoni ta' l-ammont illi huwa (l-attur) hallas akkont ta' l-istess konvenut lill-"port labourers" u "revenue guards" fuq riferiti għall-"waiting time", anki jekk hemm bżonn in linea ta' danni, għar-ragunijiet premessi. Bl-ispejjeż, kompriżi dawk ta' l-ittra uffiċjali tas-7 ta' April, 1953, flikkien ma' l-interessi kummerċjali sad-data tal-pagament;

Omissis;

Rat id-digriet li bih, fuq talba ta' l-attur, ġie msejjah fil-kawża Wilfred Miggiani fil-kwalità tiegħu ta' Manager tal-"port labourers";

Omissis;

Rat is-sentenza mogħtija minn dik il-Qorti fis-26 ta' Marzu, 1957, li biha ġie deċiż adeżivament għall-istanza,

billi kkundannat lill-konvenut Gio Maria Camilleri jhallas lill-attur nomine s-somma ta' £28.19.0, bl-interessi kummerċjali, u gie ordnat li l-ispejjeż kollha tal-kawża u relattivi jthallsu mill-istess konvenut Gio Maria Camilleri; wara li kkunsidrat;

Illi l-merkanzija in kwistjoni, flimkien ma' oħra ta' l-istess ġeneru, jiġifieri esplożivi, destinati għal haddiehor, waslet Malta fuq il-bastiment "Trentino" fil-25 ta' Awissu, 1953. Fuq l-istess bastiment kien hemm merkanzija oħra biex tinhatt Malta, u skond ir-regolamenti, li aktar 'il quddiem jiġu ndikati, ġew allokat li "gangs" biex jeżegwixxu x-xogħol tal-hatt tal-merkanzija kollha. Il-merkanzija bħal dik in kwistjoni tnizzlet fuq il-braken. In parti giet irtirata u in parti, dik in kwistjoni u partita oħra destinata għal ċertu Francesco Agius, baqgħet fuq il-braken, għaliex la l-konvenut u lanqas l-imsemmi Agius ma marru għaliha fil-hin. Għalhekk il-"foreman" tal-haddiema baqgħat lil dawn il-haddiema li kienu qeghdin jimmaniggaw dawn l-esplożivi biex jaħdmu mal-haddiema l-oħra, u dan sakemm jiġu l-konvenut u l-imsemmi Agius biex jirtiraw dawn l-esplożivi tagħhom. Għaddiet it-tieni ġurnata tal-hatt tal-merkanzija minn fuq l-imsemmi bastiment, u la l-konvenut u lanqas l-imsemmi Agius ma tfaċċaw biex jirtiraw l-esplożivi tagħhom; u għalhekk l-imsemmi "foreman" avża, permezz tat-telefon, lil Sydney Gatt, impjegat tad-ditta attriċi, li dik il-merkanzija kienet għadha ma giet irtirata, u dana Gatt irrispondieh li kien jaf; u allura l-"foreman" attiralu l-attenzjoni għall-"overtime" tan-nies li seta' jkun hemm. Għaddiet ġurnata oħra, u la l-konvenut u lanqas Agius ma resqu biex jirtiraw il-merkanzija; u għalhekk il-"foreman" 'reġa' avża lill-imsemmi Gatt li l-merkanzija kienet għadha hemm, fuq il-braken, u Gatt irrispondieh li kien avża lil kulhadd, jiġifieri lir-riċevituri kollha tal-merkanzija minn fuq il-bastiment fuq imsemmi;

Fit-28 ta' Awissu, fl-4.15 p.m., ix-xogħol tal-hatt tal-merkanzija l-oħra kollha minn fuq dak il-vapur kien lest, u

nant il-konvenut u l-imsemmi Agius kienu għadhom ma dehrux biex jirtiraw l-esplożivi tagħhom, li għalhekk baqgħu fuq il-braken. L-għada l-“gangs” kollha li kienu qegħdin jaħdmu fil-hatt tal-merkanzija minn fuq l-imsemmi bastiment baqgħu jistennew, skond ir-regolamenti, biex jitterminaw ix-xogħol bit-trasport ta' l-esplożivi tal-konvenut u ta' l-imsemmi Agius minn fuq il-barkun, iżda inutilment; u mbagħad l-għada ġew reġistrati fir-roster, u dak in-nhar, f'xi l-ħdax ta' fil-ghodu, wiehed miż-żewġ riċevituri ta' l-imsemmija **esplożivi** deher biex jirtira l-merkanzija tiegħu, u ġew lilu mogħtijin nies oħra biex jeseġwixxu x-xogħol meħtieġ. Ir-riċevitur l-ieħor irtira l-esplożivi tiegħu fl-ewwel ta' Settembru (xhieda ta' Wilfred Miggiani fol. 26);

Dawn l-esplożivi, sakemm ma ġewx irtirati, bilfors kellhom jibqgħu fuq il-barkun; jiġifieri, x-xogħol ta' l-iskarikazzjoni tagħhom ma setgħax jiġi kompletat bir-rimozzjoni tagħhom minn fuq il-barkun għal xi post ieħor l-art, imma biss bir-ritir tagħhom da parti tar-riċevituri; u dan appuntu għaliex kienu esplużivi. Id-ditta attriċi ppruvat, per mezz tal-imsemmi mpjegat tagħha, tniżżilhom minn fuq il-barkun għall-art, u tpoġġihom imqar fil-kamra fejn jippoġġew is-sulfarini; pero' la l-Kollettur tad-Dwana u lanqas il-Pulizija ma riedu jagħtu l-kunsens okkorrenti (fol. 26 tergo u fol. 16 tergo);

Peress li dawn l-esplożivi kellhom jibqgħu fuq il-barkun, ġa ladarba r-riċevituri ma marrux liż-żmien biex jirtirawhom, ix-xogħol tal-hatt tal-merkanzija minn fuq il-bastiment ma ġiex ritenut li spiċċa qabel ma l-istess riċevituri marru biex jirtiraw l-esplożivi tagħhom; u allura ġara li l-“gangs” kollha allokati għall-eżekuzzjoni tax-xogħol tal-hatt tal-merkanzija minn fuq il-bastiment baqgħu jistennew għal sitta u tletin sigħa sakemm l-esplożivi tal-konvenut u tal-imsemmi Agius jiġu kompletament skarikati bid-dehra tal-istess konvenut u Agius għar-riċezzjoni tagħhom, u ġew reġistrati fir-roster wara li għaddew dawk is-36 sigħa, u ma setgħux jiġu reġistrati qabel ma kellhom id-dritt jit-

hallsu għal dawk il-“waiting hours”; u billi kienu għaddew dawk is-sigħat, ġew allokati nies oħra għalbiex jiġi terminat ix-xogħol meta l-konvenut u l-imsemmi Agius deħru biex jirċievu l-esplożivi tagħhom;

Dan gara skond ir-regolament numru (35) tal-“Port Workers Regulations”, li huwa tat-tenur segwenti:— “If gangs are called for loading or unloading, and the operation does not start, or is later suspended by force majeure (other than weather), the gangs are entitled to waiting time. If the suspension does not go beyond 36 hours, waiting time for working hours lost within the 36 hours shall be payable. Sundays and holidays shall be reckoned for the purpose of calculating the period of 36 hours. If the stoppage extends beyond 36 hours, the operation may be considered as completed at the end of 36 hours. If the operation has not started, the gangs allocated to it will register after 36 hours, and the ship will take her turn according to her time of arrival for the purpose of allocation of gangs. If the operation starts and is later suspended, the gangs will register after 36 hours, and men will be supplied from inverse roster to complete the operation. If a gang or gangs from amongst two or more do not start, or are suspended, the gangs affected shall receive waiting time as above, but will register when the ship is complete. Such gangs will be required to help other gangs in the operation concerned”;

L-imsemmi regolament ġie magħmul mill-“Port Joint Work Council”, imwaqqaf bil-“Port Workers Regulations” tal-1950, magħmulin mill-Eċċellenza Tiegħu l-Gvernatur fit-18 ta’ Marzu 1950, publikati fit-18 ta’ Mejju 1950, publikati bin-Notifikazzjoni tal-Gvern nru. 131 ta’ dik is-sena, u bis-setgħa konferita lill-istess “Council” bir-regolament nru. 7(5) tal-istess regolamenti. U dan ir-regolament, kontenenti deċiżjoni tal-kondizzjonijiet tal-impjeg tan-nies li jaħdmu fil-port, ġie, skond ir-regolament nru. 7(6), imressaq lill-Ministru, u minnu approvat fis-27 ta’ Awissu 1951 (fol. 36),

u allura, skond l-istess regolament, beda jorbot mid-data tal-approvazzjoni ġa la darba ma jirriżultax li l-Ministru ddeċieda xi data oħra li minnha l-istess regolament kellu jibda jorbot;

Id-ditta attriċi ħallset l-imsemmi "waiting time" fis-somma ta' £49.10.0 (fol. 16 tergo), u qegħedha titlob minn għand il-konvenut in-nofs tagħha, oltre £4.4.0 rata tas-somma li ħallset lir-"Revenue Guards" biex jindukraw l-istess esplożivi;

Rat in-nota tal-appell tal-konvenut Gio Maria Camilleri, u rat il-petizzjoni tiegħu, fejn talab li s-sentenza fuq imsemmija tiġi riformata, billi tiġi revokata fejn ikkundannatu jhallas is-somma kollha mitluba fiċ-ċitazzjoni u l-ispejjeż kollha tal-kawża, billi jiġi deċiż adeżivament għat-talba attriċi limitatament għas-somma korrispondenti għad-dritt ta' magazzinaġġ u għall-attenzenzi tal-gwardjani sakemm il-merkanzija ġiet ritirata, u l-ispejjeż, ad eċċezzjoni ta' dawk relativi għall-kjamat in kawża, li għandhom jiġu dejjem akkollati lill-attur, għandhom jiġu mħallsa mill-kontendenti skond ir-rebħ u t-telf; bl-ispejjeż tal-appell kontra l-attur;

Omissis;

Ikkunsidrat;

Illi l-fatti li taw lok għall-preżenti vertenza huma eżattament rikapitolati fis-sentenza appellata. It-teżi tal-appellant hija li ma għandux iħallas is-somma kollha mitluba biċ-ċitazzjoni, iżda somma korrispondenti għad-dritt tal-magazzinaġġ u għall-attenzenza tal-gwardjani sakemm huwa rtira l-merkanzija, li kienet tikkonsisti f'kaxxi ta' esplożivi;

Ikkunsidrat;

Illi d-ditta attriċi kellha tqabba lill-ħaddiema tal-Port biex iħottu minn fuq il-vapur imsemmi fl-att taċ-ċitazzjoni l-merkanzija, li kienet tinkludi d-“detonators” tal-konvenut. Dan, għalkemm gie ripetutament avżat biex jirtira dik il-merkanzija, ittraskura, u ma marx jirtiraha hlief wara xi granet. Billi dik il-merkanzija hija ta' natura perikoluza, ma setgħetx tiġi mnizzla fl-art u mqeghedha fil-veranda, jew f'post ieħor ta' magazzinaġġ, u għalhekk kellha tibqa' fuq il-“lighter”, u bħala konsegwenza l-appellat nomine kellu jinkorri l-ispiża li qiegħed jirreklama fl-att taċ-ċitazzjoni. Dik l-ispiża giet minnu nkorsa minħabba n-negligenza tal-appellant u in konnessjoni mal-ħatt u t-trasport fl-art tal-imsemmija merkanzija tiegħu. L-ammont rappreżentanti l-ispiża reklamata mill-appellat nomine huwa konformi għall-kondizzjonijiet tal-impjeg tal-ħaddiem tal-Port; liema kondizzjonijiet kienu ġew approvati mill-Ministru fis-27 ta' Awissu 1951, u għalhekk kienu in vigore meta waslet Malta l-merkanzija tal-appellant, imsemmija fl-att taċ-ċitazzjoni. Dawk il-kondizzjonijiet saru mill-“Port Work Joint Council”, kif awtorizzat bin-Notifikazzjoni tal-Gvern nru. 131 tal-1950 — art.7(6), u fuq ftehim bejn ir-rappreżentanti ta' min iħaddem nies li jaħdmu fil-Port u tan-nies li jaħdmu hemm;

F'dak il-“Joint Council” hemm ħames rappreżentanti tal-“port workers” u ħamsa oħra tal-“employers of port workers”, nominati mill-Ministru wara konsultazzjoni mal-awtoritajiet, ‘unions’, u assoċjazzjonijiet interessati. Id-deċiżjonijiet dwar il-kondizzjonijiet tal-impjeg, li jittieħdu mill-“Council”, jibdew iseħħu malli jirċievu l-approvazzjoni tal-Ministru, jew minn dik id-data li tiġi minnu stabbilita. Dawk id-deċiżjonijiet ma jistgħux jiġu ekwiparati għar-regolamenti maħruġin mill-Gvern, li biex jidhlu in vigore hemm bżonn li jiġu qabel publikati fil-Gazzetta tal-Gvern;

Omissis;

Illi għar-raġunijiet fuq miġjuba, u għal dawk tal-Ewwel Qorti, li huma adottati, l-appell ma jistax jiġi milqugħ;

Ghaldaqshekk;

Tirrespingi l-appell tal-konvenut Gio Maria Camilleri, u tikkonferma s-sentenza appellata; bl-ispejjeż kontra l-istess appellant Camilleri.
